

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettely>Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Romania

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Romaniassa on yleisten tuomioistuinten lisäksi erityisiä jaostoja tai paneelleja tiettyjä asioita koskevaa riitojen ratkaisua varten.

Tuomioistuinjärjestelmästä annetun lain nro 304/2004 mukaan korkeimmassa oikeudessa (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) on neljä jaostoa (siviiliasioiden jaosto I, siviiliasioiden jaosto II, rikosasioiden jaosto, hallinto- ja veroasioiden jaosto), yhdeksän tuomarin kokoonpano sekä yhteisjaostot, joista jokaisella on oma toimivaltansa. Muutoksenhakutuomioistuimissa, alioikeuksissa sekä toisinaan myös alueellisissa tuomioistuimissa toimii erityisiä jaostoja ja paneelleja, jotka käsittelevät siviiliasioita, rikosasioita, perhe- ja lapsiasioita, hallintoon ja veroihin liittyviä riita-asioita, työriita- ja sosiaalivakuutusasioita, yrityksiä, kaupparekisteriä, maksukyvttömyyttä ja epäreilua kilpailua koskevia asioita sekä merenkulku- ja jokiliikenneasioita. Edellä mainittuja asioita käsittelemään voidaan tarvittaessa perustaa erityistuomioistuinta.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

Siviiliasioissa tavallisesti noudatettavasta menettelystä säädetään siviiliprosessilaissa. Lain säännöksiä sovelletaan muihinkin asioihin, ellei muissa laeissa toisin säädetä.

Siviiliprosessilain 94–97 §:ssä käsitellään siviilituomioistuinten aihekohtaista toimivaltaa.

Alueelliset tuomioistuimet (judecătoria) käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta seuraavia asioita, joissa kanteiden arvo saattaa olla arvioitavissa rahallisesti:

kanteet, jotka kuuluvat siviililain nojalla huoltajuus- ja perheasioita käsittelevien tuomioistuinten toimivaltaan

kanteet, jotka liittyvät väestörekisteriin tehtäviin merkintöihin

kanteet, jotka liittyvät eri henkilöiden yksinomaan omistamien kerrostalojen, huoneistojen tai tilojen hoitoon sekä kiinteistönomistajien yhdistysten ja luonnollisten tai oikeushenkilöiden välisiin oikeussuhteisiin

hätökanteet

kanteet, jotka liittyvät yhteisiin muureihin ja ojiin, rakennusten ja viljelysten välisiin etäisyyksiin, tienkäyttöoikeuksiin, rasitteisiin ja muihin omistusoikeuksien rajoituksiin

kanteet, jotka liittyvät rajojen muuttamiseen ja merkintään

omaisuuden suojelemista koskevat kanteet

kanteet, jotka liittyvät positiivisiin ja negatiivisiin velvoitteisiin, joita ei voi arvioida rahallisesti

kanteet, jotka liittyvät oikeuden päätöksellä tehtyihin jakoihin, arvosta riippumatta

kuolleeksi julistamista koskevat kanteet

perintöihin liittyvät kanteet arvosta riippumatta

omistusoikeuden saamista koskevat kanteet arvosta riippumatta

maarahastoja koskevat kanteet lukuun ottamatta niitä, jotka kuuluvat erityislain nojalla muiden tuomioistuinten toimivaltaan

muut kanteet, joiden rahallinen arvo on enintään 200 000 Romanian leuta, osapuolien asemasta riippumatta.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät toimivaltaisten viranomaisten ja muiden elinten päätöksiä koskevat muutoksenhaut. Lisäksi ne käsittelevät muut kanteet, jotka kuuluvat lain nojalla niiden toimivaltaan.

Alioikeudet (*tribunal*) käsittelevät

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kaikki kanteet, jotka eivät kuulu lain nojalla muiden tuomioistuinten toimivaltaan

muutoksenhakutuomioistuinta (instanța de apel) ensimmäisessä oikeusasteessa annetuista tuomioista tehdyt muutoksenhaut

valitustuomioistuinta (instanța de recurs) alueellisten tuomioistuinten antamien sellaisten tuomioiden uudelleenkäsittelemistä koskevat kanteet, joihin ei lain nojalla voi hakea muutosta, ja muut laissa nimenomaisesti säädettyt asiat

muut kanteet, jotka kuuluvat lain nojalla niiden toimivaltaan.

Muutoksenhakutuomioistuimet (*curtea de apel*) käsittelevät

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta hallinto- ja veroasioita koskeviin riitoihin liittyvät kanteet

muutoksenhakutuomioistuinta (instanța de apel) alioikeuksien ensimmäisessä oikeusasteessa antamista tuomioista tehdyt muutoksenhaut

valitustuomioistuinta (instanța de recurs) muutoksenhaun perusteella alioikeuksien antamien tai alioikeuksien ensimmäisessä oikeusasteessa antamien sellaisten tuomioiden uudelleenkäsittelemistä koskevat kanteet, joihin ei lain nojalla voi hakea muutosta, ja muut laissa nimenomaisesti säädettyt asiat

muut kanteet, jotka kuuluvat lain nojalla niiden toimivaltaan.

Korkein oikeus (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) käsittelee

muutoksenhakutuomioistuinten antamista tuomioista ja muista laissa säädettyissä asioissa annetuista tuomioista tehdyt muutoksenhaut

yleiseen oikeudelliseen merkitykseen perustuvat muutoksenhakumenettelyt

kanteet, joilla pyydetään selvennystä tiettyihin aiemman päätöksen oikeudellisiin näkökohtiin

muut kanteet, jotka kuuluvat lain nojalla sen toimivaltaan.

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuinta (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Romanian siviilioikeudellisessa järjestelmässä erotetaan alemmat ja ylempät tuomioistuimet toisistaan siten, että aihekohtainen toimivalta määräytyy eri oikeusasteissa toiminnallisilla (tehtävätyyppi) ja menettelyllisillä (riidan rahallinen arvo, aihe tai luonne) perusteilla.

Siviiliprosessilakiin on tehty toimivaltaa koskevia muutoksia, ja alioikeuksille on annettu täysi toimivalta käsitellä asiasisältöä ensimmäisessä oikeusasteessa.

Alueellisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluvat pienet ja/tai yksinkertaiset kanteet, joiden osuus on käytännössä hyvin suuri.

Muutoksenhakutuomioistuinten toimivaltaan kuuluu pääasiallisesti muutostenhakujen (*apel*) käsitteleminen, kun taas korkein oikeus on yleinen

valitustuomioistuin (*recurs*), joka varmistaa lakien yhdenmukaisen tulkinnan ja soveltamisen kansallisella tasolla.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Romanian siviilioikeudellisen järjestelmän alueellista toimivaltaa koskevat säännöt vahvistetaan siviiliprosessilain 107 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä. Perussääntönä on, että kanne nostetaan sen alueen tuomioistuimessa, jossa vastaajan kotipaikka tai toimipaikka sijaitsee.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

Alueellista toimivaltaa koskevat lisäksi seuraavat erityiset säännöt:

jos vastaajan kotipaikka tai toimipaikka ei ole tiedossa, kanne nostetaan sen alueen tuomioistuimessa, jossa vastaajan asuinpaikka tai yrityksen edustusto sijaitsee, ja jos sellaista ei ole tiedossa, sen alueen tuomioistuimessa, jossa kantajan kotipaikka, asuinpaikka, toimipaikka tai edustusto sijaitsee oikeushenkilöä vastaan voidaan nostaa yksityisoikeudellinen kanne myös tuomioistuimessa, jonka alueella sijaitsee jokin vastaajan tytäryhtiö, jolla ei ole oikeushenkilön asemaa

kanne yhdistystä, yritystä tai muuta sellaista yhteisöä vastaan, jolla ei ole oikeushenkilön asemaa, voidaan nostaa tuomioistuimessa, jonka toimivaltaan yhteisön johdosta tai hallinnosta vastaava henkilö kuuluu, tai jos tällaista henkilöä ei ole, kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa, jonka toimivaltaan kuka tahansa kyseisen yhteisön jäsen kuuluu

kanteet valtiota, keskus- tai paikallishallinnon viranomaisia, toimielimiä tai muita julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä vastaan voidaan nostaa tuomioistuimessa, jonka alueella kantajan kotipaikka tai toimipaikka sijaitsee, tai tuomioistuimessa, jonka alueella vastaajan toimipaikka sijaitsee.

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Romanian siviiliprosessilaissa (113–115 §) säädetään myös vaihtoehtoisesta toimivallasta. Kyseisten sääntöjen nojalla myös seuraavilla tuomioistuimilla on alueellista toimivaltaa:

kantajan kotipaikan tuomioistuin (lapsen vanhempien vahvistamista koskevat kanteet)

velkojan (kantajan) kotipaikan tuomioistuin (elatusvelvollisuus)

sopimuksessa määrätty sopimusvelvoitteen suorituspaikan tuomioistuin

omaisuuden sijaintipaikan tuomioistuin (vuokrasopimukset sekä kiinteistörekisterin merkinnät, vahvistukset ja korjaukset)

lähtö-/saapumispaikan tuomioistuin (kuljetussopimukset)

maksun suorituspaikan tuomioistuin (vekselit, sekkit, velkakirjat ja muut arvopaperit)

kuluttajan kotipaikan tuomioistuin (kuluttajien ammatinharjoittajien kanssa tekemiin sopimuksiin perustuvat korvausvaatimukset)

sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevilla asioilla sen alueen tuomioistuin, jossa vahinko on tapahtunut.

Jos vastaaja harjoittaa kotipaikkansa ulkopuolella säännöllistä ammatillista toimintaa tai maatalous-, liike-, teollisuus- tai muuta vastaavaa toimintaa, kanne voidaan nostaa syntyneen maksuvelvollisuuden osalta myös sen paikan tuomioistuimessa, jossa tällaista toimintaa harjoitetaan tai on tarkoitus harjoittaa.

Vakuutusasioissa vahingonkorvauskanteen voi nostaa vakuutetun henkilön kotipaikan tai toimipaikan, vakuutetun omaisuuden sijaintipaikan tai vakuutetun vahingon tapahtumapaikan tuomioistuimessa.

Sopimukseen perustuvaa oikeuspaikan valintamahdollisuutta ei sovelleta, ennen kuin oikeus saada korvauksia on syntynyt. Pakollista vastuuvakuutusta koskevilla asioilla taas vahinkoa kärsinyt osapuoli voi panna oikeudenkäynnin vireille myös suoraan oman kotipaikkansa tai toimipaikkansa tuomioistuimessa.

Vakuutetun henkilön kotipaikan tai toimipaikan tuomioistuin ratkaisee alueellisen toimivallan käsiteltäessä sellaisia henkilöiden suojaan liittyviä kanteita, jotka kuuluvat siviiliprosessilain nojalla huoltajuus- ja perheasioita käsittelevän tuomioistuimen toimivaltaan. Huoltajuus- ja perheasioita käsittelevän tuomioistuimen hyväksymiä (omaisuuteen liittyviä) oikeustoimia koskevat asiat voidaan käsitellä myös omaisuuden sijaintipaikan tuomioistuimessa. Silloin tuomion antanut huoltajuus- ja perheasioita käsittelevä tuomioistuin toimittaa tuomiosta jäljennöksen huollettavan kotipaikan tai toimipaikan perhe- ja lapsiasioiden tuomioistuimelle.

Avioerokanne kuuluu sen alueellisen tuomioistuimen toimivaltaan, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen koti on sijainnut. Jos puolisoilla ei ole yhteistä kotia tai jos kumpikaan ei enää asu yhteisen kodin sijainnin perusteella toimivaltaisen ensimmäisen asteen tuomioistuimen alueella, toimivalta kuuluu vastaajan kotipaikan alueelliselle tuomioistuimelle. Jos vastaaja ei asu Romaniassa ja Romanian tuomioistuimilla on kansainvälinen toimivalta, asia käsitellään kantajan kotipaikan tuomioistuimessa. Jos kantaja ja vastaaja eivät kumpikaan asu Romaniassa, osapuolet voivat sopia avioerokanteen nostamisesta missä tahansa Romanian alueellisessa tuomioistuimessa. Jos tällaista sopimusta ei ole, avioero käsitellään Bukarestin viidennen sektorin alueellisessa tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 915 §).

Yksityishenkilöiden työriitoja koskevat kanteet nostetaan kantajan kotipaikan tai työskentelypaikkakunnan alioikeudessa (työlain nro 53/2003 269 §).

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Yksinomaisesta toimivallasta säädetään siviiliprosessilain 117–121 §:ssä: Sen mukaan

kiinteää omaisuutta koskevan kanteen voi nostaa vain tuomioistuimessa, jonka alueella omaisuus sijaitsee. Jos omaisuus sijaitsee usean tuomioistuimen toimivallan alueella, kanne on nostettava niistä siinä tuomioistuimessa, jossa vastaajan kotipaikka tai asuinpaikka sijaitsee, tai jos sellaista ei ole, missä tahansa kyseisistä tuomioistuimista. Säännökset koskevat myös kanteita, jotka liittyvät omaisuuden suojelemiseen, rajojen merkitsemiseen, kiinteää omaisuutta koskevien oikeuksien rajoittamiseen ja oikeuden päätöksellä tehtäviin omaisuuden jakoihin silloin, kun jaoton yhteisomistus ei perustu perintöön.

Perintöasioissa sillä tuomioistuimella, jonka alueella perittävä henkilö viimeksi asui, on jaottoman yhteisomistuksen purkamiseen saakka yksinomainen toimivalta käsitellä kanteet, jotka koskevat

testamenttimääräysten pätevyyttä tai täytäntöönpanoa

perintöä, siihen liittyviä maksuja ja perillisten mahdollisiin keskinäisiin vaateisiin liittyviä maksuja

testamentinsaajien tai velkojien kanteita perillisiä tai testamentin toimeenpanijaa vastaan.

Yrityksiin liittyvissä asioissa sillä tuomioistuimella, jonka alueella yrityksen päätoimipaikka sijaitsee, on yksinomainen toimivalta selvitysmenettelyn tai rekisteristä poistamismenettelyn päättämiseen saakka.

Velallisen toimipaikan alioikeudella on yksinomainen toimivalta käsitellä maksukyvyttömyyteen ja velkajärjestelyihin liittyvät kanteet.

Ammatinharjoittaja voi nostaa kuluttajaa vastaan kanteen ainoastaan kuluttajan kotipaikan tuomioistuimessa.

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Osapuolet voivat sopia kirjallisesti, tai keskeneräisissä riita-asioissa suullisella ilmoituksella oikeudenkäynnissä, että omaisuuteen ja muihin mahdollisiin oikeuksiin liittyvät asiat käsitellään muussa kuin alueellisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa, ellei kyseisellä tuomioistuimella ole yksinomainen toimivalta. Kuluttajanoikeuksiin liittyvissä riidoissa ja muissa laissa säädettyissä asioissa osapuolet voivat sopia oikeuspaikasta vasta, kun oikeus saada korvauksia on syntynyt. Muussa tapauksessa sopimus on mitätön. (Siviiliprosessilain 126 §.)

Liitännäiset, täydentävät ja toissijaiset kanteet on nostettava siinä tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen käsittelemään pääkanteen, vaikka ne kuuluisivat aiheensa tai alueellisen ulottuvuutensa puolesta toisen tuomioistuimen toimivaltaan, lukuun ottamatta maksukyvyttömyyteen tai velkajärjestelyihin liittyviä

kanteita. Sama koskee tilanteita, joissa pääkanne on lain nojalla käsiteltävä erityisessä jaostossa tai paneelissa. Jos tuomioistuimen yksinomainen toimivalta koskee yhtä osapuolta, se kattaa kaikki osapuolet (siviiliprosessilain 123 §).

Lisäksi siviiliprosessilain 124 §:ssä säädetään, että tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään pääkanteen, käsittelee myös puolustuksen väitteet ja pätemättömyysväitteet, lukuun ottamatta ennakkokysymyksiä, jotka kuuluvat toisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Menettelyä koskevat seikat käsitellään siinä tuomioistuimessa, jossa ne on esitetty.

Osapuolet tai tuomari voivat esittää kaikissa menettelyn vaiheissa tuomioistuimen yleiseen toimivallan puuttumiseen liittyviä väitteitä. Julkisoikeudellisissa menettelyissä aihekohtaisen tai alueellisen toimivallan puuttumiseen liittyvät väitteet on esitettävä tuomioistuimen ensimmäisessä istunnossa, johon osapuolet on asianmukaisesti haastettu. Sen sijaan yksityisoikeudellisissa menettelyissä ainoastaan vastaaja voi esittää toimivallan puuttumiseen liittyvän väitteen puolustuksessaan, tai jos puolustusta ei tarvita, viimeistään tuomioistuimen ensimmäisessä istunnossa, johon osapuolet on asianmukaisesti haastettu. Muissa kuin julkisoikeudellisissa menettelyissä kantaja, joka on nostanut kanteen tuomioistuimeen, jolla ei ole toimivaltaa, ei voi pyytää toimivallan puuttumisen toteamista (uuden siviiliprosessilain 130 §).

Romanian tuomioistuimet ovat yksin toimivaltaisia rajat ylittävissä siviiliasioissa, jotka liittyvät Romanian lainsäädännössä vahvistettuihin osapuolten käytettävissä oleviin oikeuksiin, jos osapuolet ovat pätevästi sopineet, että kyseisiin oikeuksiin liittyvät meneillään olevat tai mahdolliset riidat käsitellään Romanian tuomioistuimissa. Ellei toisin säädetä, Romanian tuomioistuin, johon vastaaja on haastettu, on toimivaltainen käsittelemään kanteen, jos vastaaja saapuu oikeuden eteen puolustautumaan pääasiassa eikä esitä toimivallan puuttumista koskevaa väitettä viimeistään asian valmisteluvaiheessa. Edellä mainituissa kahdessa tapauksessa Romanian tuomioistuin voi hylätä kanteen, jos asian olosuhteiden perusteella on selvää, ettei asialla ole merkityksellistä yhteyttä Romaniaan (uuden siviiliprosessilain 1067 §).

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Ks. vastaukset kysymyksiin kohdissa 1, 2, 2.1, 2.2, 2.2.2.1 ja 2.2.2.2.

Päivitetty viimeksi: 24/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.